

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Випуск 42
Частина I

ЯЛТА

2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ
РВНЗ „КРИМСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
(м. ЯЛТА)

ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Серія: Педагогіка і психологія

Випуск сорок другий

Частина 1

Ялта
2014

УДК 37
ББК 74.04
П 78

Рекомендовано вченою радою РВНЗ „Кримський гуманітарний університет” від 31 січня 2014 року (протокол № 1)

Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. – 36. статей: – Ялта: РВВ КГУ, 2014. – Вип. 42. – Ч. 1. – 268 с.

Редакційна колегія:

О. В. Глузман	– професор, доктор педагогічних наук, академік НАПН України
М. Я. Ігнатенко	– професор, доктор педагогічних наук
В. С. Заслуженюк	– професор, доктор педагогічних наук
Л. І. Редькіна	– професор, доктор педагогічних наук
Г. Є. Гребенюк	– професор, доктор педагогічних наук
Н. В. Горбунова	– професор, доктор педагогічних наук
С. Д. Максименко	– професор, доктор психологічних наук, академік НАПН України
Т. С. Яценко	– професор, доктор психологічних наук, академік НАПН України
В. Ф. Венда	– професор, доктор психологічних наук
Н. Ф. Каліна	– професор, доктор психологічних наук
В. А. Семиченко	– професор, доктор психологічних наук
А. В. Фурман	– професор, доктор психологічних наук

Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Міністерства Юстиції України серія КВ № 15372-3944 ПР від 12.06.2009 р.

Затверджено Президією ВАК України як фахове видання за спеціальністю „Педагогіка і психологія” (Постанова № 1-05/4 від 14.10.2009 р.)

Рецензенти:

Карпова Е. Е. – доктор педагогічних наук, професор, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Ушинського;

Солодухова О. Г. – доктор психологічних наук, професор, Слов’янський державний педагогічний інститут.

© РВНЗ „Кримський гуманітарний університет” (м. Ялта), 2014 р.

ЗМІСТ

Андрюшенко В. П.	ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ СТУДЕНТОВ К МУЗЫКАЛЬНО- ЭСТЕТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	3
Атрошенко Т. О.	ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ	11
Бадер С. О.	ЗМІСТОВНИЙ АСПЕКТ ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ Н. КРИЛОВОЇ	17
Баласва К. С.	ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ В ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ВИШАХ УКРАЇНИ	23
Бугайчук К. Л.	ЩОДО КЛАСИФІКАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС УКРАЇНИ	29
Васюк О. В.	МОДЕЛЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У АГРАРНОМУ ВНЗ	39
Веклич Ю. І.	ЗНАЧЕННЯ ЧЕРВОНОГО КОЛЬОРУ У КУЛЬТУРАХ НАРОДІВ СВІТУ	47
Вихрущ А. В.	ПРЕНАТАЛЬНА ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК	55
Войнаровська Н. В. Замкова Н. Л. Самохвал О.О.	ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ НАЙБІЛЬШ ДІЄВИХ СТРАТЕГІЙ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ БІЛІНГВАЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ	61

Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія

- shkoli: navch. posib. / P. H. Luzan. – K. : Ahrarna osvita, 2003. – 224 s.
13. Babansky Yu. K. *Yzbrannyye pedahohicheskiye trudy* / Yu K. Babansky; [sost. M. Yu. Babansky]. – M. : Pedahohyka, 1989. – 560 s.
14. Verbytsky A. A. *Aktyvnoye obuchenye v vysshey shkole. Kontekstovyy pokhod: metod. posob.* / A. A. Verbytsky. – M.: Vyssh. shk., 1991. – 207 s.
15. Zyzun I. A. *Suchasni dydaktychni modeli i lohika uchymya // Suchasni informatsiyni tekhnolohiyi ta innovatsiyni metodyky navchannya u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiya, teoriya, dosvid, problemy: zb. nauk. prats' / [red kol.: I. A. Zyzun (holova) ta in.]. – K. : Vinnytsya: DOV Vinnytsya, 2000. – S. 4-7.*
16. Podlasy Y. P. *Pedahohyka. Novyy kurs : ucheb. dlya stud. ped. vuzov: [v 2 kn.]* / Y. P. Podlasy. – M. : Humant. yzd. tsentr VLADOS, 2000. – Kn 1. – 576 s.

Педагогіка

УДК 81'373.612:159.937.51]:316.722(100)
старший викладач кафедри іноземних мов
та методик їх навчання Веклич Ю. І.
Педагогічний інститут
Київський університет імені Бориса Грінченка

ЗНАЧЕННЯ ЧЕРВОНОГО КОЛЬОРУ У КУЛЬТУРАХ НАРОДІВ СВІТУ

Анотація. У статті розглянуто проблему збігу та розбіжності значення червоного кольору у культурах народів світу. Автор описує етимологію слова «червоний» в різних мовах світу і аналізує особливості його позначення. Висвітлено використання його значень, символів, асоціацій, у відповідності до культурологічних та соціолінгвістичних факторів з метою формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: колір, етимологія, значення, символ, асоціація, збіжність, розбіжність, майбутні учителі початкової школи, соціокультурна компетенція, міжкультурне спілкування.

Аннотация. В статье рассмотрена проблема совпадения и расхождения значения красного цвета в культурах народов мира. Автор описывает этимологию слова «красный» в разных языках мира и анализирует особенности его обозначения. Освещается использование его значений, символов, ассоциаций, в соответствии с культурологическими и социолингвистическими факторами с целью формирования социокультурной компетентности будущих учителей начальной школы.

Ключевые слова: цвет, этимология, значение, символ, ассоциация, схожесть, расхождение, будущие учителя начальной школы, социокультурная компетенция, межкультурное общение.

Summary. The article deals with the problem of the red colour meaning convergence and divergence across world cultures. The author describes the etymology of the word «red» in different languages of the world, and analysis peculiarities of its designation. The use of its meanings, symbols, associations, in accordance with the cultural and sociolinguistic factors have been ascertained, and has the goal of the social and cultural competence formation of future primary school teachers.

Key words: colour, etymology, meaning, association, convergence, divergence, difference, future primary school teachers, socio and cultural competence, intercultural communication.

Вступ. Інтеграція України у світове соціально-економічне співробітництво вимагає модернізації змісту, форм і методів професійної підготовки нової генерації учителів початкової школи, котрі володіють двома чи трьома іноземними мовами, здатні до активного життя в умовах плюрилінгвізму і полілогу культур різних народів світу. Тому сучасні стратегії університетської освіти визначають одним із основних своїх завдань формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи, підготовки їх до міжкультурного спілкування в різних сферах життєдіяльності сучасного глобалізованого суспільства: особистісній, професійній, освітній, публічній. Значної ваги у цьому руслі набуває дослідження значення кольорів, їхнього збігу та розбіжностей у культурах різних народів світу, значущості й відповідності використання у різних сферах життєдіяльності суспільства на тому чи тому етапі розвитку суспільства, що й сприяє формуванню соціокультурної компетенції як однієї із складових загальної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи – справжніх професіоналів та користувачів іноземної мови. Все вище зазначене і обумовлює актуальність та доцільність дослідження.

Підготовка нового покоління учителів, які володіють основами міжкультурного спілкування, здатні встановлювати зв'язки між власною та іноземною культурою, готові до взаємозгоджених дій з носієм відмінної культури стало предметом досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, а саме: А.М. Алексюк, Н.М. Болгаріної, Е.М. Верещагіна, Р.П. Мільруд В.С. Лугай, В.Г. Костомарова, С.У. Гончаренко, В. Краєвського, та інших.

Грунтовні дослідження українських та зарубіжних лінгвістів І.О. Голубовської, Н.М. Охрицької, Георгія Щокіна, А.Р. Нікітіної, В. М. Войтовича, Е.В. Рубанюк, С.Г. Тер-Мінасової, Бенджаміна Уорфа, Кочина, Чі Яна, Сакури, Маріо де Бортोलі, Діксі Аллан, Дженніфер Кирнін, Феліції Брату та ін. висвітлюють етимологію та багатозначність червоного кольору, його семантичну збіжність і розбіжність у позначенні, адекватне використання у культурах народів світу, вплив на психічний стан та поведінку людини, її соціальне положення.

Формулювання мети статті та завдань. Нараз ми спостерігаємо у повсякденному житті лінгвістичну відносність кольорів у різних культурах народів світу, і зрозуміти це явище є проблемою. Використовуючи ті чи ті кольори у мові, ми повинні бути проінформовані про те, як наша аудиторія розглядає та яке має судження відносно них, і особливо це важливо у випадку використання кольорів, призначених для аудиторії іншої культури, ніж ваша власна.

Вчені-лінгвісти стверджують, що культурна основа для позначення кольорів різноманітна, потужна і досить важка для сприймання. Якщо ми не розуміємо те, що говоримо з їхньою допомогою, ми можемо зробити велику помилку. Слід зазначити, що ті, хто вивчає іноземну мову недостатньо обізнані про труднощі розпізнавання, розуміння й тлумачення значення кольорів і можливості їхнього адекватного використання у міжкультурному спілкуванні.

Ми вважаємо, що дослідження значення кольорів у культурах народів світу, сприйняття та інтерпретація одних і тих самих кольорів у носіїв різних мов, що часто різняться, є важливими чинниками у формуванні соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи, і розглядаються нами як одне з найважливіших завдань вищого навчального закладу. З огляду на це, мета статті полягає у дослідженні різних аспектів червоного кольору у культурах народів світу. Завдання статті: дослідити етимологію слів «червоний» і «red»; описати особливості позначення червоного кольору, його значень, асоціацій, символіки, збіжностей та розбіжностей значень у різних мовах та використання у культурах народів світу, що сприятиме ефективному формуванню соціокультурної компетенції майбутніх учителів початкової школи, підвищенню їхнього професійного розвитку.

Виклад основного матеріалу статті. Мовна картина світу є опосередкованою, вторинною, вона відрізняється своєрідністю в кожній культурі і є сукупністю поглядів на навколишній світ, на цінності, норми, менталітет власної культури і культур інших народів. Як відзначає академік Ю.Д. Апресян, кожна природну мову відображає певний спосіб концептуалізації світу. Значення, що виражаються у мові складаються в якусь єдину систему поглядів, яка нав'язується носіям мови.

Властивий даній мові спосіб концептуалізації дійсності є частково універсальний, частково національно специфічний, і через це носії різних мов і культур можуть бачити світ через призму своїх мов, включаючи універсальність і відмінність колірних асоціацій.

В кожній культурі значення кольору може бути різним, а іноді не лише не збігається, але навіть часто має зовсім інше, протилежне значення. то ж і використання його різноманітне у різних сферах культурного життя суспільства. Наприклад, червоний колір в європейській культурі – це небезпека (знаки зупинки), у східній культурі – радість, а у Південній Африці – траур.

Вважаємо за необхідне розглянути більш детально проблему нашого дослідження на прикладі червоного кольору у культурах країн світу.

Цікаво простежити етимологію слова *червоний* в мові України. Українське *червоний* сягає до стародавнього слов'янського слова *črvenъ, črljenъ* (від дієслова *črviti*). У давньоруській мові *червь* (*чръвь*) означало не тільки «черв'як», а й «червона фарба». Це пов'язано з тим, що один із різновидів черв'яка – червець – в епоху середньовіччя був основним матеріалом, з якого добувалась червона фарба. Отже, назва кольору виникла від назви барвника [2].

В латинській мові існувало багато слів, які мали значення «червоний». Основними із них були *ruber* і *rufus*, з єдиним індоєвропейським коренем *reudho* – «червоний». Лексеми, які позначали червоний колір, в іспанській мові *rojo*, в італійській *rosso*, пов'язані з латинською *rudous* «яскраво-червоний». У французькій мові позначення кольору *rouge* походить від латинської форми *rebeus*, в якій відбулися зміни на *rubius*, потім на *roge* і пізніше на *rouge*. (Brachet, 1882).

В англійській мові прикметник *red* утворено від стародавньоанглійського слова *read*, яке має первісну германську основу *rauthaz* (від *reudh-*) із значенням «червоніти» [3, 16].

Вчені-лінгвісти вважають червоний колір є одним із перших основних кольорів нарівні з білим та чорним кольорами. Його символічні значення багатообразні й суперечливі. У мовах багатьох країн світу, з одного боку,

червоне символізує радість, красу, любов, вогонь і повноту життя (*позитивні маркери*), а з іншого – ворожнечу, помсту, війну, революцію, кров, агресивність, плотські бажання (*негативні маркери*). Готуючись до сутички, воїни багатьох племен розфарбовували тіло і обличчя у червоний колір. Під час війни спартанці носили червоний одяг. У кельтів червоний колір має інше негативне значення: смерть, загробне життя.

Цікаво, що у англійській, французькій та італійській мовах червоний колір також має *нейтрально-негативну* ознаку заборгованості і збитковості. Наприклад, в словосполученнях *essere i rosso* (іт.) – мати заборгованість, *être dans le rouge* (фр.) – бути в дебеті (про банківський рахунок), працювати збитково, *in the red* (англ.) для позначення збиткових операцій тому, що раніше у бухгалтерських книгах збитки записувалися червоними чорнилами [3, 15-16].

В *європейській* геральдиці червоний колір має позитивну ознаку і символізує найкращі якості бійця: силу, мужність, хоробрість, а у масонстві – негативну ознаку: війну, гнів і відплату. З часів Паризької комуни (1871 рік), комунари використовували червоний прапор як символ гніву, бунту, боротьби, а в Росії в 1905 і 1907 роках як символ непокори, революції. Червоний колір прапора колишнього Радянського Союзу – символ героїчної боротьби радянського народу, під керівництвом КПРС, за побудову соціалізму і комунізму.

«Життєва сила», яка управляє пристрастю – кров – теж червона. Коли люди сердяться, їх обличчя наливаються кров'ю, і вони стають червоними. Коли вони щасливі і здорові, їх щоки рожевого кольору. Коли чоловіки вступають в боротьбу, проливається кров. У всіх випадках червона кров проявляє свій зв'язок з пристрастю.

У культурі цілої низки народів світу червоний колір означає любов і радість. Вельможне панство, аристократія високо цінили червоний колір як символ влади і величчя. Герцоги, високопоставлені чиновники у Німеччині, Англії, Франції та інших країнах, а також Папи і архієпископи надавали перевагу в одязі червоного кольору. У Візантії тільки імператриця мала право носити червоні чобітки, а імператор підписувався пурпурним чорнилом, сидів на пурпурному троні.

У *християнстві* червоний символізує любов, кров і мучеництво Ісуса Христа. Існує традиція Великодня розфарбовувати яйця у червоний колір – кров Христа. Сатана представлений у червоному кольорі на іконах і в поп-культурах. Санта-Клаус носить червоний і білий одяг на Різдво.

Червоний колір використовується для підтримки здоров'я, забезпечення міцності й фізичної енергії, а також викликає сильні емоції: сексуальність, пристрасть, хоробрість і захист. Квітам надавалося настільки сильне значення у традиційних культурах, що об'єкти червоного кольору дарували своєму власникові здоров'я, яке передавалося саме через колір.

У культурах багатьох народів світу червоний колір символізує південь, полум'я і жару. Наприклад, в азіатських культурах південь пов'язувався з червоним кольором, північ – з чорним, захід – з білим, а схід – з жовтим і синім.

Проведемо більш детально порівняльну семантику червоного кольору та його використання в культурах різних народів світу.

У *західноєвропейській культурі* червоний колір означає любов, сексуальність, романтику, міць, оптимізм, силу, обережність. Вважають, що

одне із основних понять червоного кольору – це *любов*. У Великій Британії у День Святого Валентина найбільш поширеними подарунками у червоному кольорі з білим – це є троянди, листівки з привітанням, іграшки, подушечки, коробки з шоколадними цукерками і т. ін. На Різдво у Британії та США використовують червоне із зеленим. В Англії, Шотландії, Уельсі, Ірландії червоний колір позначає також владу, могутність, управління, темперамент. Державний прапор Об'єднаного Королівства вміщує червоний колір як символ влади, величі і могутності. У Британії мандрівники можуть побачити червоні поштові скриньки, (руде /*red* – англ.) волосся, автобуси, телефонні будки.

Червоний колір означає ще й небезпеку і використовується для вказівки про щось екстрене, невідкладне, термінове, небезпечне і попередження про це. Слід відмітити, що знаки зупинки червоні в усьому світі. Але слід зауважити, що до 1924 року перший знак зупинки був написаний чорними літерами на білому тлі. Потім його замінили на білий з жовтим [Felicia Bratu].

У Франції червоний колір має значення: кров, пристрасна любов, похіть, чоловічий, змужнілий. У культурі народів Ісландії, Норвегії, Швеції, Фінляндії червоний колір символізує силу, що передається у власній назві «Ерік Червоний, батько Лейфа Еріксона, перший на європейському континенті». У Нідерландах червоний колір пов'язується з природою, управлінням, королівською владою, що знайшло своє відтворення у кольорі королівської корони, державного прапора королівства, поштових скриньок, тюльпанів. В Італії червоне означає світло, вірність, відданість. Це значення використане у червоному кольорі однієї із смуг державного прапора цієї країни. У стародавні часи Римляни асоціювали червоний прапор із початком битви [7]. Не може не вразити краса червоних інтер'єрів, оздоблень, прикрас італійських ресторанів.

У *східноєвропейській* культурі, наприклад грецькій, любов та осінь позначається червоним. Це ми бачимо у кольорі вина та квітів. У Грузії, Вірменії, Туркменістані, Росії та інших країнах Співдружності Незалежних Держав червоне є символом комунізму, революції, краси («Червона Площа», знаки на станціях метрополітену) [6].

У Туреччині цей колір асоціюється з фруктами та природою. Тут люди носять червоні амулети, щоб відганяти зле око. Фрески переважно червоного кольору.

На Балканському півострові червоний колір більш асоціюється із медициною. Державні прапори Литви та Латвії вміщують червоний колір – символ влади, величі, сили. В усьому світі червона вовна із Македонії користується великим попитом.

Значення червоного кольору в культурі *Середнього Сходу*, наприклад, в Ізраїлі, має як позитивні так і негативні ознаки. Це колір любові, жертви, жертвування, гріха, крові, люті, ненависті, сили. У Єгипті немає певного визначення для червоного кольору, але ми можемо побачити на вулицях червоні поштові скриньки, а у домівках червоні доріжки, ковдри.

У *африканській* культурі червоний колір має негативне значення: смерть, траур, пролиття крові. Не можна не вказати на той факт, що у багатьох племенах як Африки, так і Америки й Австралії, воїни, готуючись до сутички, розфарбовували тіло у червоний колір.

У *Полінезії* (група островів Океанії) червоний колір є священним і пов'язаний з божествами та представниками найвищого соціального класу – верхами.

У азіатській культурі Тихоокеанського регіону (Китай, Гонконг, Тайвань) червоний колір – це комунізм, святкування, торжества, управління, вогонь, літо, удача. Китайське прислів'я «Коли щось червоне, воно багряне» означає, що червоний колір приносить удачу й славу. Він використовується під час проведення особливих, важливих й урочистих церемоній, які варіюються від похорону та весілля, де люди одягнені у червоне як колір удачі, урочистості, слави й свята. У стародавні часи у Китаї повстанці називали себе «червоні воїни», «червоні списи», «червоні брови», тобто славні, мужні, сильні. Червоний колір також має значення щастя, радості, родючості життєвих сил, довгих років життя і подання любові, оскільки існує його зв'язок з людською кров'ю, а вона часто пов'язана з життям і смертю. Звичайно, подарунки у вигляді грошей загортають у папір і конверти червоного кольору. Для підтримки здоров'я діти завжди носять шматочок червоної тканини при собі. На прапорах Китаю та В'єтнаму червоний колір пов'язаний з кольором комунізму. У негативному позначенні некрологи традиційно написані червоним чорнилом, і написати ім'я якоїсь людини у червоних ієрогліфах означає викреслити її зі свого життя або бажання, щоб вона померла [6].

У Сінгапурі та Малайзії червоне асоціюється зі щіленням, що проявляється у кольорі квітки «Червоний гібісус». Коли людині бажать видужання, їй приносять саме ці квіти. А у Таїланді одяг буддистів червоного кольору (вище духовне керівництво), червоний одяг батька – це символ матеріальності, радості, активності, життя. Цікаво представлено значення цього кольору у культурі Фен-шуй, а саме: Ян, вогонь, удача, гроші, повага, визнання, захист, життєздатність. У Японії цей колір має позитивні ознаки: кров, пристрасть, самопожертва, сила, життя. Тут можна побачити червоні громадські телефони, фарби, спілі вишні.

В Індії – це колір чистоти, народження, родючості. Він представлений у червоному одязі нареченої на весільній церемонії. Бінді (точка, крапля) в індуїзмі – це знак правди. Червона точка, яку індіанки малюють в центрі лоба є так зване «третє око». Традиційно бінді носять тільки заміжні жінки, хоча сьогодні вона є модною прикрасою, і кожна дівчина може її мати. В індустської вірі червоний колір означає Кундаліні або статеві чакри [Sakura].

У культурах *Сполучених Штатів і Канади* червоний колір означає хвилювання, попередження, секс, пристрасть, перелюбство, порятунок, безпеку. Червоний кленовий лист на національному прапорі Канади означає єдність нації та колір прапора св. Георгія), червона уніформа канадської Королівської Гірної поліції є символом слави, сили, мужності, відваги.

У Мексиці червоне – це символ чогось сонячного, релігії, компасу, вібрації, напруженості, інтенсивності, смерті.

На Кубі червоне символізує африканські корені, природу, тварин, що має вираження у назвах квітів, тварин та птахів.

В Аргентині червоний колір пов'язаний з майстерністю і проявляється у виготовленні червоних кошиків, гончарних виробів; а у Бразилії – видимість, вібрація, небезпека, і тому ми бачимо червоні машини, які є нелегальними саме тут, бо сприймання їх у червоному кольорі призводить до аварій.

В Австралії, Новій Зеландії, Філіппінах червоне асоціюється зі землею, урочистою вохрою (природні пігменти землі червоного кольору) [7]. Австралійські аборигени розфарбовували тіло червоною вохрою, коли йшли у бій. Вважалося також, що вона має цілющі властивості, і тому тіло хворої

людини намащували червоною охрою, щоб повернути їй здоров'я. У племені Тіві червона вохра є невід'ємною частиною життя. Її використовують для прикраси тіла для церемоніальних цілей під час проведення похорон, а також прийняття і присвячення землі – Ян.

В культурі українського народу червоний – це колір крові й вогню, бо це гарячий колір. У ньому знайшли відображення всі сторони життя як позитивні, так і негативні. З одного боку, він символізує красу, радість і любов до життя, повноту життя, свободу та енергію, а з другого – ворожнечу, помсту, розруху, агресивність, страждання.

Червоний колір – символ Божої любові до людей, до людського роду, бо Син Божий заради спасіння людства пролив свою святу кров, а після нього – інші мученики за віру Христову. Священники правлять Службу Божу на Великдень і на честь святих великомучеників у ризах червоного кольору.

Стіхія червоного кольору – вогонь, а планета – Марс, планета бога війни. Пролити червону кров – для когось це звичайне явище. День червоного кольору – вівторок, через те, що для початку і звершення нових справ треба багато енергії. І четвер його день, бо цього дня народ Ізраїлю видав Ісуса Христа на хресні страждання.

Як ми вказували вище, він – колір гарячий, тому його сторона світу – південь, пора року – літо, пора доби – день/полудень, напрям – тільки вгору і вправо, туди, де гаряче, де грає кипить кров, тобто – за палюче-спекотним Сонцем [Георгій Щекін].

Часто у магії, ворожбі, чаклунстві червоний колір використовується при замовляннях. Він має властивість протидіяти злим чарам. Великодні червоні крашанки, червоні нитки, намисто, квіти та рослини, з них найбільше рожа, гвоздика, калина допомагають від них. Червона нитка, червоне насіння рослин, червоний виноград, червоний камінь, червона матерія і т. ін. використовуються у любовній магії. Щоб найкраще оберегти дітей від злих духів, слід прив'язати що-небудь червоне до руки дитини. Велика кількість червоних метеликів навесні віщує багато меду, а білих – молока. Червоний дзьоб і лапи у журавля – від сорому, що він не виконав завдання Бога і випустив гадів із мішка; червоні лапи у голуба – ще від часів всесвітнього потопу, коли він, випущений із ковчега, знайшов землю і ступив там у кров; червона кров у риб тому, що вони скуштували хліба, замішаного на крові Христа і кинутого у море. Червоною вохрою розписували посуд епохи неоліту на нашій території, нею ж посипали покійників. Червоні крашанки використовували для захисту від граду. При лікуванні від укусу змії знахарка прикривала місце, куди вкусила змія, червоною ганчіркою, а при замовлянні страху хворого ставили поряд з вогнищем і накривали йому голову червоним фартухом. Видатний український етнолог Павло Чубинський сказав: «На весіллі червоний колір кидався всім в очі». На другий день весілля вивішували на високій тичці червону запаску. Коровай розфарбовували у червоне, прикрашали червоною калиною; також фарбували червоні шишки, особливо дві, найбільші, які призначалися для молодої та молодого. Червону стрічку молода влітала всім, хто був запрошений на весілля [1].

У Поліссі червона стрічка, пов'язана на руку або пояс, служила захистом вагітній жінці або жінці під час місячних, якщо їх доводилося прощатися із покійником.

Червоного кольору бувають очі, зуби, шкіра, волосся у відьом, чортів, іноді русалок. Червоний ковпак носять домовик, лісовик, чорт, карлики, відьми; «жінка у червоному» – вісниця нещастя; у чорта шарф червоного кольору, в упира накидка.

Висновки. Підсумовуючи все вище зазначене, необхідно підкреслити, що колір, як прояв думок, ідей, почуттів, настроїв, стану, поведінки людей, створює підґрунтя для вивчення в соціолінгвістичному плані, а використання текстів, насичених значенням, символікою, асоціаціями пов'язаних з кольорами у культурі країн світу, в свою чергу, сприяє формуванню належної соціокультурної компетенції майбутніх учителів початкової школи, забезпечує їх активність та особисту зацікавленість у процесі знайомства з кольорами у культурах інших народів світу, сприяє вихованню толерантності до інших культур, манер поведінки, формує власне бачення світу та своє місце в ньому і, в решті решт, створює умови для ефективного підвищення їх професійної майстерності як майбутніх учителів початкової школи.

Однак, існує проблема відповідності текстів у підручниках з іноземної мови, мовний матеріал яких відображає значення кольорів у культурі народів світу, складених вітчизняними авторами, які не є носіями цієї мови.

З огляду на зазначене вище логічним видається перспективний напрямок: пошук автентичних текстів, мовний матеріал яких висвітлює значення кольорів та їхнє використання у культурі народів світу, подальше ознайомлення студентів зі значенням кольорів, які не були розглянуті у цій статті, а саме: чорний, жовтий, зелений, синій, коричневий, сірий, помаранчевий, рожевий і, нарешті, фіолетовий як найменший за рівнем використання у різних сферах життєдіяльності суспільства країн світу, з метою ефективного формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів початкової школи у процесі їх професійної підготовки.

Література:

1. Войтович В. М. Українська міфологія. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.: іл.; Українська міфологія. – Вид. 3-є. – Рівне: Видавець В. Войтович, 2012. – 664 с.
2. Голубовська І.О. Етноспецифічні константи мовної свідомості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук: 10.02.15 / І.О. Голубовська. – К., 2004. – 38 с.
3. Охрицкая Н.М. Лингвокультурологический аспект многозначности цветоименований: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук: 10.02.19 / Н.М. Охрицкая. – Челябинск: Челябинский государственный университет, 2012. – 22 с.
4. Рубанюк Э.В. Цвет как лингвистический знак / Э.В. Рубанюк // Культура народов Причерноморья. – 2006. – №82 – Т.2 – С. 122-124.
5. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация: учеб. пос. – М.: Слово / Slovo, 2000. – 624 с.
6. Deborah Swallow. Meaning of Colors Across Cultures. Cross-cultural Communication. Cross-cultural Differences.
<http://www.deborahswallow.com/2010/02/20/meaning-of-colours-across-cultures/>
7. Mario De Bortoli & Jesús Maroto. Colors Across Cultures: Translating colours in Interactive Marketing Communications.
<http://globalpropaganda.com/articles/TranslatingColours.pdf>

References:

1. Voytovych V.M. *Ukrayin'ska mifologiya*. – K.: Lybid', 2002. – 664 p.: il.; *Ukrayin'ska mifologiya*. – Vyd. 3. – Rivne: Vydavets V. Voytovych, 2012. – 664 s.
2. Golubov'ska I.O. *Etnospetsyfichni konstanty movnoy svidomosti: avtoref. na zdobuttya nauk. stupenya d-ra filol. nauk: 10.02.15 / I.O. Golubov'ska*. – K., 2004. – 38 s.
3. Okhrytskaya N.M. *Lingvokulturologicheskyy aspekt mnogoznachnosti tsvetonaimenovaney: avtoref. dis. na soiskaniye uchynoi stepeni kand. filol. nauk: 10.02.19 / N.M. Okhrytskaya*. – Chelyabinsk: Chelyabinskyy gosudarstvennyy universitet, 2012. – 22 s.
4. Rubanyuk E.V. *Tsvet kak lingvisticheskyy znak / E.V. Rubanyuk // Kul'tura narodov Prichernomorya*. – 2006. – # 82 – T.2 – S. 122-124.
5. Ter-Minasova S.G. *Yazyk i mezhkul'turnaya kommunikatsiya: ucheb. pos.* – M.: Slovo / Slovo, 2000. – 624 s.
6. Deborah Swallow. *Meaning of Colors Across Cultures. Cross-cultural Communication. Cross-cultural Differences*.
<http://www.deborahswallow.com/2010/02/20/meaning-of-colours-across-cultures/>
7. Mario De Bortoli & Jesús Maroto. *Colors Across Cultures: Translating colours in Interactive Marketing Communications*.
<http://globalpropaganda.com/articles/TranslatingColours.pdf>

Педагогіка

УДК: 37.015:618.231

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогічних
та психологічних дисциплін Вихрущ А. В.

Тернопільський національний економічний університет (м. Тернопіль)

ПРЕНАТАЛЬНА ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

Анотація. Стаття присвячена педагогіці як єдиній, системній науці, де доцільно звернути особливу увагу на пренатальний період, аналізується зміст пренатальної педагогіки й розкрито теоретичне обґрунтування і методичне забезпечення пренатальної педагогіки, визначено відношення інших наук (медицини, філософії) до даної дисципліни.

Ключові слова: педагогіка, пренатальна педагогіка, розвиток, дитина, педагогіка дорослих.

Аннотация. Статья посвящена педагогике как единой, системной науке, где следует обратить особое внимание на пренатальный период, анализируется содержание пренатальной педагогики и раскрыто теоретическое обоснование и методическое обеспечение пренатальной педагогики, определено соотношение других наук (медицины, философии) к данной дисциплине.

Ключевые слова: педагогика, пренатальная педагогика, развитие, ребенок, педагогика взрослых.

Annotation. The article is devoted to pedagogy as a single system science, where it is appropriate to focus on the prenatal period. There has been analyzed the content of prenatal pedagogy, theoretical justification and methodological support of this discipline has been clued. The relation of other sciences (medicine, philosophy) has been defined to prenatal pedagogy in the given article.